

05/04/2024

Les complexes interaccions del trastorn de joc amb la conducta il·legal

Un estudi amb la col·laboració del Departament de Psicobiologia i Metodologia de la UAB ha analitzat les interaccions complexes del trastorn del joc (TJ) amb la conducta delictiva. Revela que entre el 23% i el 89% dels afectats recorren a actes il·legals per finançar el seu hàbit, i molts d'aquests presenten una personalitat amb un nivell elevat d'autotranscendència, tret que s'hauria de contemplar als programes d'intervenció.

istock/AndriiZorii

El trastorn de joc (TJ) és una addicció conductual complexa (que cursa sense substàncies), caracteritzada per una activitat de joc persistent que comporta problemes greus per als individus i el seu entorn. Se sap que entre el 23% i el 89% dels pacients que compleixen criteris per a TJ presenten alguna conducta il·legal relacionada amb la seva addicció, com falsificacions, frauds, robatoris o malversacions de capital per finançar activitats de joc (per exemple emetre xecs sense fons o intentar pagar factures de comptes no operatius). Els actes il·legals relacionats amb el TJ acostumen a ser no violents o motivats pel desig de finançar les apostes, i la seva presència s'ha relacionat amb major dificultat en el funcionament global de les persones: taxes elevades de comorbiditat amb altres trastorns mentals (com abús de substàncies), trets de personalitat desadaptatius, alts nivells d'impulsivitat i possibles problemes legals. Els actes delictius associats al joc d'aposta són també una forta barrera per a l'eficàcia de les intervencions terapèutiques, interfereixen en el grau de compliment de les pautes que estableixen aquests programes i augmenten el risc d'abandonament i recaiguda. Tot i que es coneix que els mecanismes que expliquen la concurrència de problemes de joc i activitat delictiva estan mediats per la

interacció de múltiples factors, els processos concrets que condueixen a l'aparició i progressió del seu perfil clínic són incerts.

En un estudi publicat recentment en el que hem participat les profesores Roser Granero i Roser Nadal del Departament de Psicobiologia i Metodologia de la UAB, juntament amb investigadors de la UB i IDIBELL, s'ha emprat un anàlisi de xarxes per visualitzar les relacions entre un conjunt de nodes que contenen informació sobre el perfil clínic (incloent-hi els símptomes centrals del TJ, l'estat psicopatològic, el consum de substàncies, i les dimensions de la personalitat) en una mostra de n=401 pacients que varen demanar tractament per addicció al joc d'aposta a la Unitat de Joc Patològic i Altres Addiccions Conductuals de l'Hospital Universitari de Bellvitge (Barcelona). La mostra va incloure homes i dones, amb edats entre 18 i 80 anys, que van ser atesos durant els anys 2021 i 2022. Vam obtenir obtenir dues xarxes separades, per a pacients amb presència d'actes il·legals (n=105) i sense aquestes conductes (n=296).

En els pacients amb TJ concurrent amb actes il·legals, el nodus més rellevant (amb major autoritat i capacitat de vinculació) va ser l'autotrascendència, un tret de personalitat que es considera un constructe transpersonal i transdiagnòstic complex relacionat amb diferents aspectes psicopatològics, incloent-hi les addiccions amb substància i les comportamentals. Concloem que els pacients amb puntuació disfuncional en aquest tret presentaven certes característiques amb altres trets com la ira i l'hostilitat, i també amb dificultats en les seves interaccions socials. Això faria que els pacients amb elevada autotrascendència mostrin baixa capacitat per comprendre les possibles conseqüències de les seves accions a causa d'una restringida perspectiva social. I atès que la interacció relacional que proporciona l'activitat de joc està clarament simplificada (en comparació amb contextos socials reals), els pacients amb puntuació elevada en aquest factor de la personalitat tendrien a sobrevalorar els efectes a curt termini dels seus actes, i a minimitzar les conseqüències a llarg termini (en especial les que es produeixen sobre els altres). D'aquesta manera, actes il·legals com la falsificació o els robatoris es podrien percebre bàsicament com a una forma "fàcil" de finançar l'activitat de joc.

El nostre estudi aporta evidència empírica sobre l'estructura subjacent de les relacions d'un ampli conjunt de variables en pacients amb TJ que presenten conductes delictives vinculades a les apostes, i identifica els nodus centrals d'aquest perfil. Creiem que aquesta informació facilitarà el desenvolupament de programes d'intervenció més eficients focalitzats en els correlats de l'alta autotrascendència, orientats a la millora funcional del pacient i la reducció dels danys.

Roser Granero

Departament de Psicobiologia i Metodologia.

Universitat Autònoma de Barcelona

Roser.Granero@uab.cat

Referències

Granero R, Fernández-Aranda F, Ayala-Rojas RE, Tapia J, Nadal R, Vinet-Valdebenito G, Rosinska M, Jiménez-Murcia S. (2023). **A network approach of gambling disorder profile with and without related illegal acts**. *International Journal of Mental Health and Addiction*. doi: [10.1007/s11469-023-01199-4](https://doi.org/10.1007/s11469-023-01199-4)

[View low-bandwidth version](#)